

Yritysten verokikkailu kuriin!

Järjestöjen ehdotuksia globaalin veropaon suitsimiseksi
5.12.2012

Suomen hallitusohjelmassa Suomi sitoutuu toimimaan eturintamassa kansainvälisen veronkierron lopettamisessa. Ohjelmassa luvataan myös selvittää mahdollisuudet ottaa käyttöön OECD:n kriteereitä tiukempi listaus veroparatiiseiksi katsotuista maista ja alueista, edistää automaattisen tietojenvaihdon käyttöönottoa kansainvälisissä verosopimuksissa sekä julkistaa ylikansallisten yritysten maakohtaiset tilinpäätöstiedot. Lisäksi arvopaperimarkkinain kokonaisuudistuksen yhteydessä aiotaan varmistaa viranomaisten riittävät tiedonsaantimahdollisuudet ja huolehtia siitä, ettei muutos lisää harmaata taloutta.

Näistä sitoumuksista täytyy pitää kiinni hallitusohjelman puoliväliarvioinnissa keväällä 2013.
Nykyisiä sitoumuksia tulisi edistää entistä aktiivisemmin.

Siksi allekirjoittaneet järjestöt toivovat Suomen edistävän seuraavan kahden vuoden aikana seuraavia toimenpiteitä:

EU:n avoimuus- ja tilinpäätösdirektiivit

Euroopan komissio ehdotti muutoksia avoimuus- ja tilinpäätösdirektiiveihin syksyllä 2011. Muutoksen mukaan EU:ssa pörssilistattujen ja suurten listaamattomien öljy-, kaasu-, kaivos- ja metsäsektorilla toimivien yritysten tulee julkistaa maksatuksensa hallituksille jokaisessa maassa, jossa ne toimivat. Ehdotus on suuri edistysaskel kohti läpinäkyvämpää yritystoimintaa, joten sen hyväksyntää EU-tasolla tulee edistää ja sitä tulee pyrkiä vahvistamaan entisestään. Jotta direktiivimuutokset olisivat veronkierron näkökulmasta onnistuneita on varmistettava, että raportointivaatimusta laajennetaan. Yritysten tulisi raportoida hallituksille tekemiensä maksatusten lisäksi tuotantomäärien, myynnin ja voittojen määrät sekä nimetä tytäryhtiöt ja alihankkijat, jotka suorittavat maksatuksia hallituksille. Lisäksi pitkällä tähtäimellä tulee pyrkiä laajentamaan raportointivelvoite kattamaan muitakin sektoreita. Tilinpäätösdirektiiviin liittyviä neuvotteluja johtaa työministeri Lauri Ihalainen.

EU:n hankintadirektiivin uudistus

EU:n hankintadirektiiviä uusitaan parhaillaan. Suomen tulee pyrkiä edistämään veroparatiisivapaiden hankintojen mahdollistamista eurooppalaisessa hankintapolitiikassa. Tämän voisi käytännössä toteuttaa niin, että julkiset hankkijat voisivat vaatia tarjousten vertailuperusteissa tarjoajilta julkista maakohtaista kirjanpitoa sekä julkista konsernirakennetta. Euroopan komissio on jo aiemmin määritellyt, että tietyn tuotantoprosessin kautta saavutettavat laatuominaisuudet voivat olla niin näkyviä kuin näkymättömiä. Esimerkkinä tästä ovat muun muassa luonnonmukaisesti kasvatetut elintarvikkeet tai vihreä sähkö. Vastaavalla tavalla yrityksen rahaliikenteen ja konsernirakenteen julkisuus voitaisiin hyväksyä hankinnan kohteeseen liittyväksi näkymättömäksi ominaisuudeksi.

EU:n rahanpesun vastaisen direktiivin uudistus

Komission on määrä antaa tiedonanto direktiivin päivittämisestä alkuvuonna 2013. Suomen tulee tässä yhteydessä ajaa *beneficial ownership* -periaatteen sisällyttämistä direktiivin piiriin, jotta tiedettäisiin veroparatiisitalletusten, yritysten sekä muiden yhtiömuotojen takana olevat varsinaiset

omistajat ja edunsaajat. Ilman tarpeellisia omistajatietoja ei hallituksen tavoitetta tiedonvaihdon edistämisestä voida toteuttaa.

Automaattinen tiedonvaihto

Nykyisiä tiedonvaihtosopimuksia tulee käyttää aktiivisemmin eri veroparatiisien kanssa, jotta voitaisiin kokeilla sekä veroparatiisien halukkuutta että valmiutta oikeaan (eikä vain sopimuksen tasolla solmittuun) tiedonvaihtoon. Näin voitaisiin pitkällä tähtäimellä pyrkiä automaattiseen tiedonvaihtoon. Suomi voisi myös ajaa veronmaksajien globaalia tunnistamista, esimerkiksi Taxpayer Identification Number:in (TIN) käyttöönottolla, verotietojen vaihdon helpottamiseksi.

Arvopaperimarkkinoiden sääntely

Suomen arvopaperimarkkinajärjestelmän suurin poikkeus eurooppalaisessa vertailussa on palautusmenettelyn puute. Monessa laajaa hallintarekisteröintiä käyttävässä maassa verotulot varmistetaan perimällä verot kaikilta sijoittajilta, ja ulkomaiset sijoittajat voivat tämän jälkeen hakea palautusta maksamistaan veroista. Suomessa tällaista veronkierron palomuuria ei ole. Tästä syystä on äärimmäisen tärkeää, että osakkeiden suora omistus turvataan myös tulevaisuudessa. Sen laajentamista suomalaisiin sijoittajiin tulee samalla selvittää. EU:n CSD-direktiiviä arvopaperikeskuksista on käytetty julkisessa keskustelussa perusteena järjestelmän laajentamiselle. Suomen erityispiirteet täytyy onnistua viestimään EU:n päätöksenteossa niin, että osakkeiden suora omistus turvataan ja sitä kehitetään myös jatkossa.

Yritysten maksamien verojen julkistaminen vuosittain

Järjestöt suhtautuvat positiivisesti siihen, että Suomi julkaisee nyt vuosittaista tietokantaa yhtiöiden tuloista ja maksetuista veroista. Tietokantaa tulisi kuitenkin laajentaa kohti oikeaa maakohtaista kirjanpitoa siten, että yhtiöistä otettaisiin mukaan mahdollisimman paljon tunnuslukuja, joiden avulla niiden veronmaksua voisi arvioida ja vertailla.

Komission toimintaohjelma veronkierron suitsimiseksi kolmansissa maissa

Euroopan komission on määrä julkaista toimintaohjelma joulukuussa 2012. Suomen tulee sen puitteissa ajaa eurooppalaisen veroparatiisimäärityksen käyttöönottoa, jotta veroparatiisien mustalistaaminen olisi mahdollista. Nykyinen OECD-prosessi veroparatiisien listaamiseksi on hidas ja ollut tähän asti tehoton.

Suomen tulee edistää aktiivisesti myös seuraavia toimenpiteitä:

- Maailmanpankkia ja Kansainvälistä valuuttarahasto IMF:ää tulee vaatia tutkimaan veroparatiisiteemaa ja pääomapakoa sekä muuttamaan veropolitiikkaansa niin, että kehitysmaiden veronkantokykyä parannetaan. Tämä tulee huomioida esimerkiksi Maailmanpankin Doing Business -raportin indikaattorien uusimisessa.
- Suomen tulee pyrkiä YK:n verokomiteaan vuodesta 2013 lähtien ja pyrkiä vahvistamaan komitean roolia yleisesti sekä niin sanotun post-2015 kehitysagendan määrittelyssä. Pitkällä tähtäimellä tulee harkita komitean tekemistä hallitusten väliseksi komiteaksi, jotta sen vaikutusvalta kasvaisi.
- Suomen tulee aktiivisesti koota globaalia koalitiota tukemaan kaikkia sektoreita kattavaa maakohtaista raportointia, esimerkiksi tukemalla olemassa olevaa Task Force on Financial Integrity and Economic Development -maaryhmää.
- Suomen tulee tutkia yhteisen yhdistetyn yhtiöveropohjan vaikutuksia Suomen verotuloihin.
- Konserniverokeskuksen siirtohinnoitteluhanke tulee vakinaistaa ja sitä tulee laajentaa edelleen.
- Suomen tulee tukea tutkimuksia siirtohinnoittelun väärinkäytön globaaleista vaikutuksista.

Lisätietoja: Kepan kehityspoliittinen asiantuntija Eva Nilsson, +358 50 317 6724, eva.nilsson@kepa.fi